

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

Szent István Campus

Vadgazdálkodási és Természetvédelmi

Vadgazda mérnök alapképzési szak

**A szarkák fészkelési szokásainak és lehetséges
hatásainak vizsgálata**

Belső konzulens: dr. Heltai Miklós Gábor
intézeti igazgató, egyetemi
tanár

**Belső konzulens
intézete/tanszéke:** Vadgazdálkodási és
Természetvédelmi Intézet
Vadbiológiai és
Vadgazdálkodási tanszék

Külső konzulens: -

Készítette: Bozsányi Richárd

Gödöllő

2025

A szarkák fészkelési szokásainak és lehetséges hatásainak vizsgálata

Bozsányi Richárd

A szarka (*Pica pica*) Magyarország egyik leghatárterjedtebb és legjobban alkalmazkodó madárfaja, amely az elmúlt évtizedekben egyre nagyobb mértékben terjedt el az ember által befolyásolt területeken. Kiemelkedő intelligenciája és oportunista életmódja lehetővé teszi számára, hogy sikeresen alkalmazkodjon az urbanizált környezethez, ugyanakkor fészekrábóló viselkedése miatt gyakran vitatott megítélésű a természetvédelem és a vadgazdálkodás szemszögéből. Kutatásom célja a szarkák fészkelési szokásainak, aktivitásának és elterjedésének vizsgálata volt, valamint annak elemzése, hogy a faj jelenléte milyen hatással lehet az énekesmadarak állományára és fajgazdagságára két eltérő típusú élőhelyen.

A vizsgálatot Budapest XVII. kerületének és Pécel település határán végeztem, ahol két, szerkezetében és használatában különböző területet jelöltem ki. Az I. terület a Rákos-patak mentén húzódó, vizes élőhely jellegű terület volt, míg a II. terület az M0 autópálya mentén elhelyezkedő mezőgazdasági és erdősávós környezetet foglalta magában. Mindkét területet körzetekre osztottam, amelyeken belül havi rendszerességgel végeztem megfigyeléseket a szarkák és az énekesmadarak egyedszámáról, valamint a szarkafészkek számáról, állapotáról és elhelyezkedéséről. A terepi adatgyűjtést strukturált útvonalak mentén végeztem, hogy az ismételt megfigyelések során azonos területek kerüljenek bejárásra.

Az adatok feldolgozását és statisztikai elemzését Microsoft Excel program segítségével végeztem. Kiszámítottam a szarkák és énekesmadarak sűrűségét 1000 m²-re vetítve, valamint az átlagokat és szórásokat a vizsgálati időszak során. A lakott és lakatlan szarkafészkek magasságának összehasonlítására kétmintás t-próbát alkalmaztam, amely kimutatta, hogy a fészkek magassága nem mutat szignifikáns különbséget a használat tekintetében. Ez arra utal, hogy a szarkák fészekválasztását nem elsősorban a magasság, hanem más tényezők, mint például az élőhely biztonsága, a takarás vagy a korábbi használat is befolyásolhatja.

Az eredmények azt mutatták, hogy a két vizsgált terület madárállománya jelentősen különbözött egymástól. Az I. területen, amely változatosabb és természetesebb növényzeti szerkezettel rendelkezett, mind a szarkák, mind az énekesmadarak nagyobb egyedszámban és fajgazdagságban fordultak elő. A II. területen, ahol homogén akácos fasávok és mezőgazdasági táblák jellemzőek, a madárállomány mindkét csoport esetében ritkább és kevésbé diverz volt. Az adatok elemzése alapján a szarkák jelenléte nem mutatott általánosan negatív hatást az énekesmadarak állományára. Inkább az élőhelyi adottságok, a növényzet szerkezete és a fészkelésre alkalmas mikroélőhelyek eloszlása bizonyult meghatározónak.

A vizsgálat eredményei arra hívják fel a figyelmet, hogy a szarkák és az énekesmadarak közötti kapcsolat összetett, és nem írható le egyszerű versengési viszonyal. A szarkák fészekrabló viselkedése helyi szinten befolyásolhatja az énekesmadarak költési sikerét, de a hatás mértéke nagymértékben függ az élőhely szerkezetétől és az emberi jelenlét intenzitásától.

Összességében a dolgozat hozzájárul a szarkák ökológiai szerepének és az énekesmadarakkal való kapcsolatuk jobb megértéséhez, valamint alapot szolgáltat a további, részletesebb kutatásokhoz, amelyek a városi környezetben zajló madárpopulációs folyamatokat vizsgálják.